

gie k ostatním vědám. Druhá kapitola je věnována tolik potřebnému tématu, a to kriminalitě v médiích. Seznamuje s názory občanů České republiky na vývoj kriminality ve sledovaných letech a zdůrazňuje nutnost obezřetně posuzovat údaje o kriminalitě prezentované médii. Předkládané výzkumy se neváží pouze k České republice. Pojednává například o zajímavé studii o podílu pořadů obsahujících kriminální prvky na vybraných německých televizních stanicích či vybraných zahraničních denících. Autor poukazuje na omyly vztahující se ke zločinnosti, se kterými se můžeme setkat v médiích. Zdůrazňuje zamyšlení se nad poznatky o postojích občanů k právům pachatele a oběti. Kapitola „Kriminalita v médiích“ by neměla chybět v žádné kriminologické učebnici, což však není pravidlem, a je tedy nutno ocenit, že se autor poměrně důkladně, cca na 24 stranách (porovnáme-li rozsah celé publikace), věnuje tomuto tématu. Na tuto kapitolu logicky navazuje třetí kapitola nazvaná „Kriminalita v kriminálních statistikách“, která se znalostí prezentace kriminality v médiích seznamuje čtenáře, jak mají s kriminálními statistikami pracovat. Učí je „počítat“ kriminalitu. Neopomíná zmínit tzv. latentní kriminalitu a uvádí také faktory, které zkreslují kriminální statistiky. Téměř 30 stran je věnováno čtvrté kapitole, rozebírá kriminalitu v kriminologických výzkumech. Rozsah této kapitoly mohl autor úměrně zkrátit a věnovat se pojmu delikvent. Jistým způsobem tak činí v kapitole šest, kde se pojmu pachatel věnuje v rámci kriminologických teorií. Stejně jako tomu je v tomto případě, je rysem i zahraničních kriminologických publikací, že se v samotných kapitolách pojmem pachatele, či v širším kriminologickém pojetí „delikventem“, nezabývají a řadí je, stejně jako autor recenzované publikace, do kapitoly „Příčiny kriminality“. Následuje kapitola věnující se obětem trestného činu, rozebírá pojmy viktimita, viktimizace, primární a sekundární viktimizace. V této pasáži je srozumitelně poukázáno na prvky a odlišnosti restorativní a retributivní justice. Poslední, sedmá kapitola, zdůrazňuje prvky kontroly kriminality, zmiňuje represivní a preventivní strategie.

Jak název napovídá, publikace je určena pro čtenáře, kteří by se v knize měli seznámit se základy kriminologie. Je třeba vyzdvihnout srozumitelnost, s jakou autor podává výklad důležitých pojmů. Na čtivosti přispívají zajímavé a, nutno podotknout, aktuální, kriminologické výzkumy. Dá se říci, že nejde o klasickou vysokoškolskou učebnici. K tomu, aby kniha „Úvod do kriminologie“ mohla být zařazena k ostatním vysokoškolským učebnicím, jí schází zvláštní část, která by se zabývala rozbohem jednotlivých skupin trestných činů, jako je například organizovaná a hospodářská kriminalita, kriminalita mládeže či kriminalita spojená se zneužíváním návykových látek. Můžeme však doufat, že autor publikaci „Úvod do kriminologie“ doplní o druhý díl, který by věnoval právě zvláštní části. Přes uvedené bude kniha Úvod do kriminologie s podtitulem Jak studovat zločin jistě doporučována, a to zejména

na z důvodu její aktuálnosti, jako doplněk ke klasickým, na trhu již dlouholetým stálím publikacím o kriminologii. Jak jsem již výše podotkla, knize lze vytknout to, že autor do ní nezařadil kapitoly věnující se delikventům, ačkoli v samostatné kapitole se věnuje obětem trestných činů (kapitola šest „Kriminalita a její oběti“). Domnívám se, že rozšířením publikace o kapitolu zabývající se konkrétněji problematikou delikventů a doplněním o zvláštní část by se tato publikace mohla stát jednou z nevyužívanějších knih z řady kriminologických publikací, a to na vyšších odborných školách či jako doplněk ke klasickým učebnicím kriminologie na vysokých školách a Policejní akademii. Přesto uvedený „nedostatek“, lze-li jej vůbec takto nazvat (s odkazem na výše uvedené např. u zahraničních publikací), jde tuto publikaci vřele doporučit studentům, zejména pro její aktuálnost. Aktualizace nejužší publikace v oboru Kuchta, J., Válková, H., a kol. Základy kriminologie a trestní politiky. Praha: C.H.Beck, 2005, se připravuje a 3. vydání knihy Kriminologie, vydané nakladatelstvím ASPI, autorského kolektivu pod vedením O. Novotného a J. Zapletala, bylo vydáno v roce 2008.

Závěrem je nutno podotknout, že kriminologie je věda empirická, která je založena zejména na kriminologických výzkumech. Mezi studenty na ní může být nazíráno jako na „nudný“ předmět, který ozvláštňuje pouze výklad o C. Lombrosovi a jeho teorii o „rodilém zločinci“. Tomášek však díky své publikaci ukazuje, že kriminologie, pokud je podána srozumitelnou formou, může být (a je – pozn. autorky) velmi zajímavou vědou. Jde o výbornou a velmi čtivou publikaci.

INFORMACE

15 let justičního vzdělávání

JUDr. Daniela Kovářová,
ředitelka Justiční akademie
daniela.kovarova@jacz.cz

V roce 2010 si justice připomíná 15. výročí založení Justiční školy a 8. výročí vzniku Justiční akademie. Během

1 - JUDr. Petr Slunečko

ředitel Institutu pro další vzdělávání soudců a státních zástupců v letech 1989 - 2002

2 - Ing. Jiří Jachan

ředitel Justiční školy v Kroměříži v letech 1995 - 2006

3 - PhDr. Jan Pachman

ředitel Justiční akademie ve Stráži pod Ralskem v letech 2002 až 2006

4 - JUDr. PhDr. Antonín Komenda, Ph.D.

ředitel Justiční akademie v Kroměříži v letech 2006 - 2008

5 - JUDr. Daniela Kovářová

ředitelka Justiční akademie od roku 2008 dosud

této doby si škola i samotné justiční vzdělávání vydobily své pevné místo v justici, mezi soudci, státními zástupci a dalšími zaměstnanci justice i mezi partnery z řad jiných právnických profesí.

Toto číslo časopisu včetně archivu naleznete v plném znění i na www.novatrixprint.cz

Panorama budovy A

Jak k tomuto vývoji došlo? Třemi nejdůležitějšími milníky v patnáctiletém vývoji byly Institut pro další vzdělávání, Justiční škola a Justiční akademie.

Institut pro další vzdělávání (1998 – 2002)

Prvním institucionálním vzdělávacím zařízením resortu justice se stal Institut pro další vzdělávání soudců, státních notářů, vedoucích a odborných pracovníků soudů a státních notářství, který zřídil ministr spravedlnosti Antonín Kašpar dne 1. ledna 1988. Institut sídlil v Praze v budovách Ministerstva spravedlnosti a fungoval do 30. června 2002. Jeho ředitelem po celou dobu byl JUDr. Petr Slunečko, dříve soudce a před jmenováním zaměstnanec ministerstva.

Do poloviny devadesátých let minulého století se Institut věnoval přípravě justičních čekatelů a organizování jejich odborné závěrečné zkoušky – od roku 1994 taktéž přípravě právních čekatelů. Menší prostor aktivit organizace byl věnován dalšímu vzdělávání soudců. Od roku 1996 (pod názvem Institut pro vzdělávání Ministerstva spravedlnosti) se ovšem výrazně rozšiřuje počet vzdělávacích akcí, jejichž cílem je průběžně seznamovat soudce a nově i státní zástupce se všemi legislativními změnami, které se v právním řádu České republiky objevují. Koncem 90. let minulého století začínají vzdělávací akce pro soudce a státní zástupce nabývat na významu, četnosti i záběru. Institut zajišťuje masivní školení z komunitárního práva, zahajuje systematické vzdělávání cizích jazyků a organizuje výuku práce s výpočetní

technikou, již jsou v té době dovybavovány jak soudy, tak státní zastupitelství. Potřebný rozvoj, rozšiřující se rozsah a prohlubující se obsah vzdělávání ústav disponující zpočátku čtyřmi, později sedmi a v posledních čtyřech letech až dvanácti zaměstnanci, bez dostatečného provozního a technického zázemí, už jen velmi obtížně uspokojuje. Analýza předpokládaného a v Evropě obvyklého celoživotního vzdělávání soudců a státních zástupců jednoznačně ukazuje na nutnost vytvoření vzdělávací instituce, která bude schopná poskytovat dostatečné a všestranně komfortní vzdělávání ve všech disciplínách právnických i společenskovedních, jakož i posilování znalostí jazyků a práce s novými informačními technologiemi.

Na tyto nové úkoly již Institut vzdělávání ve stávající podobě nestačí. Proto se na přelomu roku 2002 spolu s nástupem celoživotního vzdělávání soudců transformuje do Justiční akademie.

Justiční škola (1993 – 2006)

Dne 21. 9. 1993 proběhlo v Manském sále Arcibiskupského zámku v Kroměříži Středoevropské justiční fórum – setkání sedmi ministrů spravedlnosti evropských zemí za účasti tehdejšího prezidenta republiky Václava Havla. V průběhu jednání tohoto fóra se zrodil nápad – po vzoru vyspělých evropských států začít se vzděláváním vyšších soudních úředníků. O dva roky později byla rozhodnutím ministra spravedlnosti Jiřího Nováka zřízena Justiční škola se sídlem v Kroměříži, jejímž ředitelem se stává Ing. Jiří Jachan.

Panorama budovy C

Již 10. dubna roku 1995, ještě v provizorních prostorách, zahajuje v Justiční škole 191 uchazečů zkrácené studium vyšších soudních úředníků a počátkem měsíce října usedá do školních lavic prvních 47 účastníků řádného studia. Skromné začátky a prostorová provizoria velmi rychle končí. Ministerstvo získává pro Justiční školu nejkrásnější světskou památku v Kroměříži, budovu bývalého učitelského ústavu na Masarykově náměstí, nesoucí pečeť významného vídeňského architekta Gustava Meretty. Po náročné rekonstrukci v rekordně krátkém čase může 29. května 1996 ministr Jiří Novák slavnostním otváracím aktem uvést do plného provozu a užívání centrální budovu Justiční akademie.

Na nelehké začátky a problémy růstu pamatují už jen první zaměstnanci školy, kteří se svou obětavostí zasloužili o pozdější úspěchy, dobré jméno a vysoký kredit školy. Postupem času rostl nejen počet účastníků studia, ale také i nezbytný počet zaměstnanců školy. Rozrůstá se i lektorský sbor. Vedení školy spolu s pracovníky ministerstva oslovuje nejen špičkové soudce a akademiky, ale i dozorčí úřednice a získává je mezi stabilní lektory. Své bohaté zkušenosti a snahu o efektivní výukový proces dokázali uplatňovat i v poradním sboru školy – Pedagogické radě. Stabilizovaný lektorský sbor již v počátcích čítající 106 lektorů přináší s sebou další možnosti zvyšování kvality vzdělávání. To by však nebylo možné bez obětavé práce JUDr. Milana Havliše – pracovníka Ministerstva spravedlnosti a duchovního otce školy. Na základě zahraničních i domácích zkušeností vytvořil vzdělávací systém, který škola po celou dobu své existence realizovala.

Co by byla vzdělávací instituce bez dokonale vybavené knihovny? Knihovna Justiční školy umožňuje přístup zejména k odborné literatuře nejen studentům, ale i pracovníkům justice a široké veřejnosti. Pozvolný nárůst jednotlivých titulů již přesáhl 12 000. Knihovna brzy přebírá vůdčí postavení knihovnické práce mezi ostatními knihovnami v rezortu. Stává se nositelem metodického směru a celorezortních knihovnických seminářů.

S prudkým nástupem výpočetní techniky se výrazně zlepšuje technologické vybavení počítačových učeben. Díky vybavenosti se Justiční škola stává rezortním střediskem pro školení a aplikaci nových počítačových programů.

Požadavky rezortu a nebývalý zájem o studium začaly být postupně v rozporu s kapacitními možnostmi budov. Počátečních 85 lůžkových míst se souběžně zvyšuje s rekonstrukcí dalších budov. V roce 2000 již činí 200 lůžek. Dalším přelomovým obdobím se stává rok 2004. S vydatnou pomocí ministerstva se Justiční škole podaří získat silně zdevastované, ale polohou i prostorem vhodné objekty. Jejich rekonstrukcí byla završena ubytovací kapacita na konečných 337 lůžek, přičemž stovka lůžek snese srovnání s hotelovým vybavením a do dnešních dnů slouží kvalitnímu ubytování soudců, státních zástupců, prestižních hostů i lektorů.

Krátce po desátých narozeninách Justiční školy dochází k reorganizaci rezortního vzdělávání. Od 1. ledna 2006 přechází Justiční škola do Justiční akademie a stává se její nedílnou součástí. V jejím čele v té době stojí JUDr. et PhDr. Antonín Komenda, Ph.D. Studium

Panorama budovy B

vyšších soudních úředníků však pokračuje i nadále až do roku 2010, kdy Justiční akademii opouštějí zatím poslední absolventi.

Justiční akademie (2002 – 2010)

Na základě ustanovení § 129 zákona č.6/2002 Sb., o soudech a soudcích, byla dne 1. dubna 2002 zřízena Justiční akademie. Jejím sídlem se stává Stráž pod Ralskem a totožný objekt, ve kterém od roku 1998 působí Institut vzdělávání vězeňské služby ČR (IVVS ČR). Pro činnost Justiční akademie byla již při jejímu vzniku rekonstruována půda a podkroví. Pro účastníky byla v roce 2004 otevřena moderní ubytovna hotelového typu s kapacitou 140 lůžek v převážně dvoulůžkových pokojích. Tak se po dvou letech od svého založení Justiční akademie stává plně funkční, přičemž její činnost zajišťuje 40 vlastních zaměstnanců. Ředitelem Justiční akademie je jmenován PhDr. Jan Pachman.

Zákon č. 349/2005 Sb. stanoví, že sídlem Justiční akademie se s účinností od 5. srpna 2005 stává Kroměříž. Ve Stráži zůstává malé pracoviště, využívající zázemí IVVS ČR, kde probíhají zejména vzdělávací akce mezinárodního charakteru a semináře jazykové. V tuto dobu má Justiční akademie sedm desítek zaměstnanců.

Vedle hlavního sídla Justiční akademie v Kroměříži, tedy areálu bývalé Justiční školy, a pracoviště v Praze poskytuje Justiční akademie vzdělávací akce v regionálních učebnách vybavených za podpory financí z Evropské unie a zejména projektu FARE v sídlech krajských soudů v Hradci Králové, Ostravě, Plzni, Českých Budějovicích, Olomouci, Brně a v budově okresního soudu

v Litoměřicích. Knihovna získává atest evropského dokumentačního střediska.

V květnu roku 2008 se stává ředitelkou Justiční akademie JUDr. Daniela Kovářová, která zavádí nové metody řízení a organizace, hlavním informačním médiem se stávají webové stránky, v rámci zvýšení efektivity klesá počet zaměstnanců. Justiční akademie ruší pracoviště ve Stráži pod Ralskem a naopak na významu nabývá pracoviště v Praze v Hybernské ulici v sídle Městského soudu, které se postupně stává těžištěm jednodenních vzdělávacích akcí zejména pro účastníky z Čech. Nově je Justiční akademii svěřeno vzdělávání v oblasti insolvenční a organizační zajištění zkoušek insolvenčních správců.

V roce 2009 spouští Justiční akademie elektronický systém přihlašování na vzdělávací akce ASJA a rozšiřuje nabídku vzdělávacích akcí o pořádání partnerských seminářů, přednášek a konferencí s jinými právními subjekty a komorami – Soudcovskou unií, Unií stáních zástupců, Notářskou komorou, Exekutorskou komorou, Českou advokátní komorou, Komorou soudních tlumočnicků, Jednotou českých právníků apod. Justiční akademie také stále více spolupracuje se zahraničními institucemi – prohlubuje spolupráci se slovenskou Justiční akademií, Akademií evropského práva ERA a zejména sítí evropských justičních akademií EJTN (European Judicial Training Network), jejímž prostřednictvím pořádá výměnné pobyty pro soudce a státní zástupce a stáže v zahraničí, zástupci Justiční akademie se také aktivně zapojují do činnosti pracovních skupin této evropské instituce. Díky materiálnímu vybavení jsou prostory a sály v Kroměříži i v Praze častým místem

konání ministerských porad, jednání a zasedání výborů, komisí, pracovních skupin, Legislativní rady vlády apod.

V roce českého předsednictví Evropské unie předvedá Justiční akademie síti EJTN a pod jejím vedením se pořádá řádné i mimořádné zasedání této sítě. Čekatelé vzdělávání v Justiční akademii a vyslaní do mezinárodní soutěže THEMIS získávají v létě roku 2009 nejvyšší ocenění. Ve spolupráci s Justiční akademií a v jejích prostorách pravidelně probíhají akce pořádané nejvyššími justičními institucemi, Probační a mediační službou, Ministerstvem spravedlnosti nebo Veřejným ochráncem práv.

V roce 2010 získává Justiční akademie finance z evropských fondů a vyvíjí a zkušebně testuje e-learningový projekt vzdělávání za pomoci tutorů. Ke konci roku 2010 má instituce dvaapadesát zaměstnanců a před sebou práci na návrhu koncepcí budoucího vzdělávání v justici.

Shrnutí

Jubilea jsou důvodem k ohlédnutí zpět do minulosti, počátků vzniku, ale také příležitostí k rekapitulaci výkonů a výsledků. Nuže: v roce 2000 hodnotila Justiční škola prvních 5 let svého působení. V nich školu úspěšně absolvovalo 494 absolventů. V dalších pěti letech se zvýšil počet absolventů o 629. Celkový počet absolventů za patnáctileté období studia vyšších soudních úředníků dosáhl konečného čísla 1400. Pro soudce, státní zástupce a další zaměstnance rezortu justice pořádá dnes Justiční akademie téměř 600 vzdělávacích akcí ročně a jejími branami projde každoročně 6000 účastníků, mnozí přijíždějí opakovaně i několikrát do roka.

Přes všechny úpravy, rekonstrukce a rozšiřování kapacit zůstává hlavním sídlem budova Justiční školy postavená v roce 1876. Architektonická dominant města je stále intenzivně vyhledávaným prostorem k pořádání významných mezinárodních seminářů a konferencí, budovy jsou vítanými objekty zájmu a dotazů ze strany široké veřejnosti i zahraničních hostů, kteří navštíví město.

Patnácté výročí založení Justiční školy a osmé výročí vzniku Justiční akademie je také důvodem k poděkování těm, kteří se jmenovanými institucemi spojili své životy či aspoň jejich část, a obětavým lektorům, bez jejichž entusiasmů a osobního vztahu ke škole by nebylo možno naplňovat velké cíle. Úspěch vzdělávací instituce by nebyl možný bez servisu, který poskytovali a poskytují zaměstnanci, často bez nároků na své osobní volno. I oni si zaslouží úctu a poděkování. A nemenší dík patří účastníkům vzdělávacích akcí – soudcům, státním zástupcům, čekatelům, asistentům i dalším návštěvníkům, kteří se seminářů a vzdělávacích akcí pořádaných Justiční akademií zúčastňují. Všem patří poděkování a pozvání k dalším návštěvám. Justiční akademii pak přání dalších úspěšných let.

Platy státních zástupců

Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.,
náměstek nejvyšší státní zástupkyně,
Nejvyšší státní zastupitelství
koudelka@nsz.brn.justice.cz

Ústavní soud zrušil snížení platů soudců o 4 %, což budí dojem vytváření nedotknutelné kasty soudců. Vytváření společenských kast je pro demokracii nebezpečné. Ale nelze vytvářet ani znevýhodněné skupiny. Letos mělo skončit tříleté zmrazení platů členů vlády, Parlamentu, státních zástupců, soudců a některých dalších. Tuto skupinu 4800 osob z 90 % tvoří státní zástupci a soudci. Platy těchto představitelů státu jsou vázány na průměr platů v nepodnikatelské sféře. Rostou-li platy všech zaměstnanců v nepodnikatelské sféře, rostou platy představitelů státu. Je-li stop stav platů u všech zaměstnanců, nezvyšují se ani platy politiků, státních zástupců a soudců.

Roku 2007 zákon jen některým lidem placeným státem zmrazil plat na tři roky. Většiny zaměstnanců státu se zmrazení netýká a platy jim rostly. Vláda však chce v příštím roce snižovat platy všem veřejným zaměstnancům. Pokud tak chce činit korektně, musí těm zaměstnancům státu, kteří měli plat zmrazen, dopočítat zvýšení, které jim přísluší díky tomu, že jiným zaměstnancům státu platy rostly. Teprve od takového zvýšení může odečíst snížení o 10 %, které se plánuje pro všechny veřejné zaměstnance.

Ústavní soud již dříve zrušil odnětí 13. a 14. platů soudcům, což vyvolalo obecný nesouhlas, když 13. a 14. platy byly odňaty všem zaměstnancům státu. Ovšem od roku 2007 byla postižena zmrazením a platovým snížením jen část zaměstnanců státu. Takto zmrazené platy byly ještě o 4 % sníženy. Motivem byla snaha některých politiků vlichotit se voličům tím, že budou sníženy platy poslanců. A to někteří navrhovali snížení o 20%! Nakonec však u voličů populismus chtějící oslovit lidskou závist neuspěl.

Parlament může přijmout novou zákonnou úpravu platů. Může platy i snížit. Pokud však takto postupuje, má tak dělat vůči všem a ne vůči jedné ze skupin placených státem. Stejně ovšem Ústavní soud, pokud není jeho úmyslem ukotvit soudce jako nedotknutelnou společenskou kastu, musí bránit platové diskriminaci i jiných skupin státních zaměstnanců (např. státních zástupců). I u řady z nich lze uplatnit argument nezávislosti na moci výkoné – například členů Nejvyššího kontrolního úřadu.